

הנכדה

שהגיעה לירושלים עם אביה עמרם מאשקלון, נראית לרגע קט בפנח ביתו של הנשיא.

להחזיק בנורע הנשיא השמאלית, לבל יפול.

סרטן

הנאמץ היה גדול מכפי כוחו של הנשיא החולה. למחרת בבוקר לא יכול היה לעמוד על רגליו, התקשה אפילו לדבר. רופאו הפרטי, ד"ר מאיר סג"כ, הוועק אליו. לאחר בדיקה חסופה החליט לקרוא גם לפרופסורים צונדק ורחמילביץ, ושלו-

לרוע המזל, אין כרטן הקיבה יוצר קבר צדו של סימפוטומים, שלפיה ניתן להבחין בקיומו בשלב שרדין מאפשר לטפל במת זה ביעילות כלשהי. מתוך סטטיסטיקה ריפואית, מטבחר כי כמעט בכל המיקרים שמתגלים סימפוטומים ראשונים של כרטן קיבה — היה כבר הכרטן קיים לפחות שנתיים. אחרי שנתיים של התפתחות בלי תימרוסנת, שוב אין אפשרות לטפל בו. הכאבים הם סימפוטום מאוחר של מחלה זו, ויחד עמם — אבדן מישקל, הטיפול היחיד הוא ניתוח מוקדם ככל האפשר, שיוציא את כל הריקמות הנגועות. כאשר ערכו רופאי בית החולים הדסה בדיקות ראי שונות, לקראת אפשרות של ניתוח כזה, הסתבר כי היה זה כבר מאוחר מדי. הכרטן השתלט על ריקמות כה רבות בגוף, ששוב לא היה כל טעם לניתוח — או כל חזקה להציל את החולה.

ניגון התקווה

למעשה, כבר מן ההודעה הרשמית הראשונה לא נשאר ספק, כי הסוף הוא עניין של זמן בלבד. במוצאי שבת, כאשר התקהלו אזרחי העיר ליד פתח בית הנשיא, אף נידמה היה כי אומנם בא הסוף, שוטר הוריד את דגל המדינה למחצית התורן. "סימן לאבל!" פסק מישהו, ומיד לאחר מכן פשטה השמועה: "הנשיא מת." שמועה שהתחזקה, כאשר יצאו מיד לאחר מכן המ בקרים החשובים שבאו לבית הנשיא. הם יצאו בזה אחר זה, עזיבים ונוכחים. היתה זו טעות. הגנל הורד לחציה התורן כדי לציין את התחלת יום הזכרון לשואה. כעבור יומיים, שוב פשטה שמועה. הפעם גם לה קולי ישראל. כמה דקות לפני סיום שידורי הגל הקל של בוקר יום ב', הושמעה נגינת המנון הלאומי. היה זה ביצוע קונצרטי חגיגי מאד של התקווה, וכל מאזין חש ששידור מנגינה זו, בשעה זו ובמקום המוסיקה הקלילה של הגל הקל, פירושה רק אחד — הקדמה להודעה על פטירת הנשיא. ואומנם, בדיוק לכך נועד תקליט זה.

לפתע הרגישה רחל בכאב חד ברגלה השמאלית, מעל לברך. "מי זרק את האבן?" צעקה לעבר המשחקים. אך לא היתה זו אבן, אלא כדור — אחד ממאות הכדורים שנו רוב באותה שעה, במרחק של יותר מק"מ לזמבר מגינתה של רחל, בכיכר שליד שער שכם, בעיר העתיקה.

נאצר חיך נוקדם מדי. גם אזרחים אחרים של ירושלים היהודית לקחו חלק במתרחש. בברפסת משפחת דויד דניאל שבשכונת מוצררה, צעדים ספורים מן הגי בול, התאסף קהל רב, צפה במתרחש ליד שער שכם.

הכיכר המתה מאנשים, שזרמו מכל הסימך טאות המובילות אל החומה, ניסו לפרוץ אל העיר העתיקה בצעקות, "נאצר! נאצר!" מעל לראשיהם של המפגינים התנוססו שני גיפסולושה דיוקנים של נאצר מחייר. אך חיכו היה מוקדם מדי. מעמדות הלגיון, שעל גגות הבתים הסמוכים לגבול ירושלים החדשה, ולאורך החומה, ניטח מטר כדורים.

המפגינים הפכו מכונית וניסו להציתה. באותו רגע עצמו חדרו לתוך ההמון מי שולהב שלוש מכוניות צהובות של הלגיון, ומיהו קפצו לגיורים חמושים.

כעבור רגע, תוך צפירת סירנה ממושכת, הגיעה גם הנגברת משטרה. המפגינים החלו בורחים חזרה אל תוך הסימטאות מהן הו פיעו. אך דרך הנסיגה היתה חסומה. שוב נשמעו יריות. שטר אחד נפל. אחריו — אחדים מן המפגינים. אחרים נמלטו על גפי שם.

כעבור רגעים ספורים היתה הכיכר ריקה לחלוטין. אף המכונית ההפוכה הועמדה שוב על רגליה וסולקה, בכיכר נשארו רק קברי צה לגיורים ושוטרים.

(המשך מעמוד 4)
קלה לפני שזו החליטה רישמית לבטל את כל הגיגות יוס'העצמאות.
השאלה הגדולה היתה: האם השבתה זו היתה מוצדקת, או הגיונית?
טעם ומחיר. נשיא המדינה עצמו בחדאי היה עונה על כך בשלילה מוחלטת.

במלחמת העצמאות נפלו למעלה מ-6000 צעירים עיבריים. אחד מהם היה עלי, בנו הצעיר של יצחק בן צבי. מדי שנה היה הנשיא, יחד עם אלפי ההורים השכולים האחרים, מתייחד עם זכר בנו ביום הזכרון לחללי מלחמת העצמאות. שהחל ערב יום העצמאות עצמו. ההורים השכולים עוד היו בדרכם מבתי הקברות הביתה, כאשר ניתקלו בהמוני חוגגים, שכבר התכוננו לשימחת החדג. הנשיא עצמו היה עובר ישר מטכסי האבל לטכסי החדג.

לא פעם היו שיערערו על סידור זה, תבעו להפריד בין שני הימים. אולם הזי חשובה ההגיונית היתה: חגי העצמאות עצמו הוא המסמל את הטעם שבמות הנופלים. שני הימים משלימים זה את זה. אין להשביח את השימחה הממלכתית בגלל זכר המחיר ששולם.

סמל העצמאות. אותו שיקול עצמו היה צריך להדריך את הממשלה, שעה ש באה להחליט על חגי העצמאות שתכנן. נשיא המדינה סימל את עצמאות ישראל — ומותו, שגרם כאב כה רב למקורביו, ואבל אמיתי בכל רחבי הציבור, לא היה צריך לגרום לביטול החדג.

לחיפך: חגיגות העצמאות, אילו הצטרפו ישר אל ימי האבל, היו מסמלים את ה שרשרת החיונית בחיי העם.

הגבול

נראה מעל הגבול

רחל מחלוב (22) ישבה בגינת ביתה המר צלת והקריאה, חכיתה לחברת ידידיה, שהיתה צריכה לבוא ולקחתה לטיול. בחוץ הלך והתפתח שרב ירושלמי כבד. ברחוב, היורד מקולנוע אדיסון אל שכונת גאולה, שחקו ילדים.

לפתע הרגישה רחל בכאב חד ברגלה השמאלית, מעל לברך. "מי זרק את האבן?" צעקה לעבר המשחקים. אך לא היתה זו אבן, אלא כדור — אחד ממאות הכדורים שנו רוב באותה שעה, במרחק של יותר מק"מ לזמבר מגינתה של רחל, בכיכר שליד שער שכם, בעיר העתיקה.

נאצר חיך נוקדם מדי. גם אזרחים אחרים של ירושלים היהודית לקחו חלק במתרחש. בברפסת משפחת דויד דניאל שבשכונת מוצררה, צעדים ספורים מן הגי בול, התאסף קהל רב, צפה במתרחש ליד שער שכם.

הכיכר המתה מאנשים, שזרמו מכל הסימך טאות המובילות אל החומה, ניסו לפרוץ אל העיר העתיקה בצעקות, "נאצר! נאצר!" מעל לראשיהם של המפגינים התנוססו שני גיפסולושה דיוקנים של נאצר מחייר. אך חיכו היה מוקדם מדי. מעמדות הלגיון, שעל גגות הבתים הסמוכים לגבול ירושלים החדשה, ולאורך החומה, ניטח מטר כדורים.

המפגינים הפכו מכונית וניסו להציתה. באותו רגע עצמו חדרו לתוך ההמון מי שולהב שלוש מכוניות צהובות של הלגיון, ומיהו קפצו לגיורים חמושים.

כעבור רגע, תוך צפירת סירנה ממושכת, הגיעה גם הנגברת משטרה. המפגינים החלו בורחים חזרה אל תוך הסימטאות מהן הו פיעו. אך דרך הנסיגה היתה חסומה. שוב נשמעו יריות. שטר אחד נפל. אחריו — אחדים מן המפגינים. אחרים נמלטו על גפי שם.

והלנד-רוברים של הלגיון. גם למחרת היום לא נישנו ההצגות, למרות הנבואה של אנשי מוצררה, שהרגישו את עצמם מומחים בענייני הגבול.
כמה מן הבררים לא הלכו לעבודה — כדי להיות במקום במקרה והמצב ידרוש את נכחותם. נשים מיהרו לגמור את הכ ביסה, עד שיושר העוצר אצל הירדנים. כי, לדעתן, יחד עם הסרת העוצר שום יתפרצ מהומות.

אך המהומות לא התפרצו אף במשך של שעותיים וחצי של הסרת העוצר. בכל זאת עומדים אנשי מוצררה על שלהם, חזרו ואמרו לצלמי העיתונות המאוכזבים: "אין דבר, עוד יהיה שמה, עוד תבואו הגה לצלם!"

דיפלומטים

הוד מעלתו

מעטים הדיפלומטים שזכו לכך: להגיש את כתבי האמנות לנשיא של המדינה אשר הם עצמם החליטו על הקמתה.
דבר זה אירע השבוע לגבר גבה-קומה וכסוף-שיער: הוד מעלתו, השגריר האוס-טרי, מר ג'ון דוגלאס הוד.

כי לפני 16 שנה היה הוד חבר אונסקופ — החועה המיוחדת של ארגון האומות המאוחדות לענייני ארץ ישראל. ועדה זו היא שהחליטה ברוב דעות, שכלל גם את דע תו של הוד, להקים מדינה יהודית ומדינה ערבית בפלשתינה.

פגישה עם בגין

גלמוד) הגיע אל החועה כימעת במיקרה. אחרי מלחמת העולם השנייה נשלח על-ידי אוסטריה לכהן בחודת האו"ם שטיפלה במלחמת האזרחים היחנית. ניראה כי הישגיו בתפקיד זה מצאו חן בעיני ממשלתו, כי מייד לאחר מכן נשלח להודעה הארצי-ראלית, שתפקידה היה קשה עוד יותר.

ממה התרשם הוד ביותר בתפקיד זה? נזכר הוא: "ביקרנו במתנה-הריכוז של בלון, שהיה עדיין מלא עקורים, שלא מצאו מולדת חדשה. כאשר הצענו למקום-הודעות זה, בדיוק התי כוננה קבוצה של יהודים להיכנס לקרונות רכבת, כדי לנסוע לארץ-ישראל. כשראו את תנו, פרצו היהודים בשירה אדירה של התקווה. אני חושב שזה היה הרגע הנירגש ביותר בחיי."

זכרון אחר: בימי שהות חברי החועה בארץ, קיבלו הודעה כי מנחם בגין, מפקד האירגון הצבאי הלאומי, מבקש להיפגש עמם במחנת. הוד, בתור נציג של מדינה המשי תייכת לחבר-העמים הבריטי, סירב לקבל את פניו.

השבוע ביקר חבר-הכנסת מנחם בגין בשגרירות האוסטרלית, ברחוב הירקון בתל-אביב, ערב נסיעתו לאוסטרליה. שם ניפגש עם השגריר החדש — והשניים, שזו היתה להם פגישה הראשונה, החליפו חיובים לזכר הפגישה שלא נתקיימה או.

שינוי עצום. בשנים האחרונות כיהן הוד כשגריר בשתי בירות חשובות: ג'קארטה האינדונסית ובזן הגרמנית. אך מעולם לא חדל מלהתעניין במדינה הקטנה שקמה בעזרי תו.
כאשר הגיע עתה לארץ, בלחית אשתו התמירה, התרשם מן השינוי העצום שחל בה מאז ביקורו הקודם. אולם בניגוד לכמה שגרירים אחרים, אין הוא רואה רק את הגי לויים החיצוניים של המציאות הישראלית. מאחורי הופעתו הדיפלומטית המהוקצעת, מי סתרת ידיעה מפתיעה של בעיות הפנים מ החוץ של המדינה, החל ביחסי ירושלים-בזן וכלה במישפט האח דניאל. היה ברור כי למרות הממדים הקטנים-יחסית של שגרירותו, יהיה דמות בולטת מאד בסלג הדיפלומטי.

בעוד שדויד בן-גוריון נוהג לנזול בהשג פעת החלטת האו"ם על מה שקרה בארץ לאחר מכן, חזר משה שרת החודש על דעתו כי לזוא החלטה זו לא היו הבריטים עוזבים את הארץ.

הגליון הבא
של "העולם הזה" יופיע באיחור של יום אחד, להגל יוס'העצמאות ויום האחד במאי, החלים באותו שבוע. הגליון יהיה בכל דוכני-המכירה ביום ה' בבוקר, וחגליו-נות הראשונים יופיעו ברחובות ה"א, ביום ד', מוצאי ה'ל במאי.